

→ rapport

veiligheid nl
kenniscentrum letselpreventie

Handreiking zwemveiligheid nieuwkomers

Wat kan je als gemeente doen?

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens.

VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy.

Handreiking zwemveiligheid nieuwkomers

Wat kan je als gemeente doen?

Rapport 790
Projectnummer [20.0189/001]
Mieke Cotterink
Zeina Bassa
Mariëlle Hermans

Bram Tuk (Pharos)
Anna de Haan (Pharos)
Pauline Tichelman (GGD GHOR Nederland)
Jarno Hilhorst ((Nationale Raad Zwemveiligheid)
Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

juli 2021

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
Vooraf		5
1	Inleiding	6
1.1	Nieuwkomers verdrinken vaker	6
2	Wat kan je als gemeente doen?	8
2.1	Vergroten zwemvaardigheid nieuwkomers	8
2.2	Voorlichting over veilig zwemmen	12
Bijlage 1	Meer informatie	14

Vooraf

Deze handreiking is een uitgave van VeiligheidNL in samenwerking met GGD GHOR Nederland, Pharos en NRZ en is bedoeld voor gemeenteambtenaren die zich bezighouden met statushouders vanuit integratie en participatie, volksgezondheid, huisvesting, sport of anderszins. De handreiking bevat informatie, adviezen en tips gericht op het vergroten van zwemveiligheid van nieuwkomers¹ binnen de gemeenten.

---

¹ Onder nieuwkomers wordt in deze handreiking verstaan: nieuwe inwoners van een gemeente die als vluchteling, als arbeidsmigrant of in het kader van gezinshereniging naar Nederland zijn gekomen.

1

Inleiding

Nederland is zeer rijk aan water. Water is overal aanwezig in vele vormen zoals, tuinvijvers, sloten, grachten, meren, de zee, kanalen en rivieren en zwembaden.

In Nederland verdronken in de periode 2000-2019 gemiddeld jaarlijks 87 inwoners, waarvan gemiddeld 14 onder de vijftien jaar. Verdrinking is de meest voorkomende uitwendige doodsoorzaak bij kinderen tussen 1 en 5 jaar. Naast de verdrinkingen met dodelijke afloop komen er veel kinderen in een ziekenhuis terecht, met veelal zeer ernstig letsel, waaronder onherstelbare hersenschade (zie kader).

Tussen 2014-2018 verdronken er in Nederland per 100.000 inwoners ruim drie keer zo veel mensen van niet-westerse afkomst als Nederlandse achtergrond. Ook in de zomer van 2020 waren er weer berichten over nieuwkomers die verdronken in zwembaden, plassen of rivieren.

Kader: Onder registratie verdrinkingsongevallen
Jaarlijks worden circa 90 kinderen/jongeren van 0 tot en met 25 jaar opgenomen in een ziekenhuis na een verdrinkingsongeval en komen er gemiddeld 160 per jaar op de Spoedeisende Hulp terecht². Experts geven aan dat er sprake is van een onderregistratie. In werkelijkheid ligt het aantal verdrinkingsongevallen, waarbij het in veel gevallen nog net goed afloopt, een factor 10 hoger dan het aantal geregistreerde ongevallen³.
Ook het totaal aantal geregistreerde verdrinkingen door het CBS is een onderrapportage van het werkelijke aantal, aangezien (nog) niet-geregistreerde asielzoekers (zonder BSN-nummer) niet zichtbaar zijn in het CBS en een verdrinking binnen deze doelgroep vaak onzichtbaar blijft in de statistieken.

1.1

Nederlanders met migratieachtergrond en asielzoekers verdrinken vaker

Er wordt al langer geprobeerd om het aantal verdrinkingen naar beneden te krijgen, vooral onder jonge niet-westerse-allochtonen. Nederlanders met een migratieachtergrond zijn vaker slachtoffer van verdrinking dan mensen met een autochtoon Nederlandse achtergrond⁴ (figuur 1). In de periode 2014–2018 zijn 443 inwoners van Nederland door verdrinking om het leven gekomen, van wie 96 een niet-westerse migratieachtergrond hadden. Het aantal verdrinkingen is bij personen met een niet-westerse migratieachtergrond in alle leeftijdsgroepen tot 60 jaar duidelijk hoger dan bij personen met een Nederlandse achtergrond. Het grootste verschil is te zien bij 10- tot 20-jarigen. Uit [CBS-cijfers](#) blijkt dat de sterfte door verdrinking onder die groep ruim zeven keer zo hoog is als onder tieners met een Nederlandse achtergrond. Ook in andere leeftijdsgroepen zijn relatief veel personen met een niet-westerse migratieachtergrond verdronken⁵.

Daarnaast blijkt uit epidemiologisch onderzoek dat mannelijke asielzoekers in opvanglocaties⁶ in Nederland een twintig keer grotere kans hebben om te overlijden

² VeiligheidNL, Letsel Informatie Systeem 2014-2018. Dutch Hospital Data, Landelijke Basisregistratie Ziekenhuiszorg 2014-2017.

³ Verkennend onderzoek verdrinkingen. M. Cotterink, W. Ormel (Stichting Consument en Veiligheid, 2010).

⁴ Zie ook [Afname-verdrinkingen-bij-mensen-met-migratieachtergrond](#) (CBS, 2017).

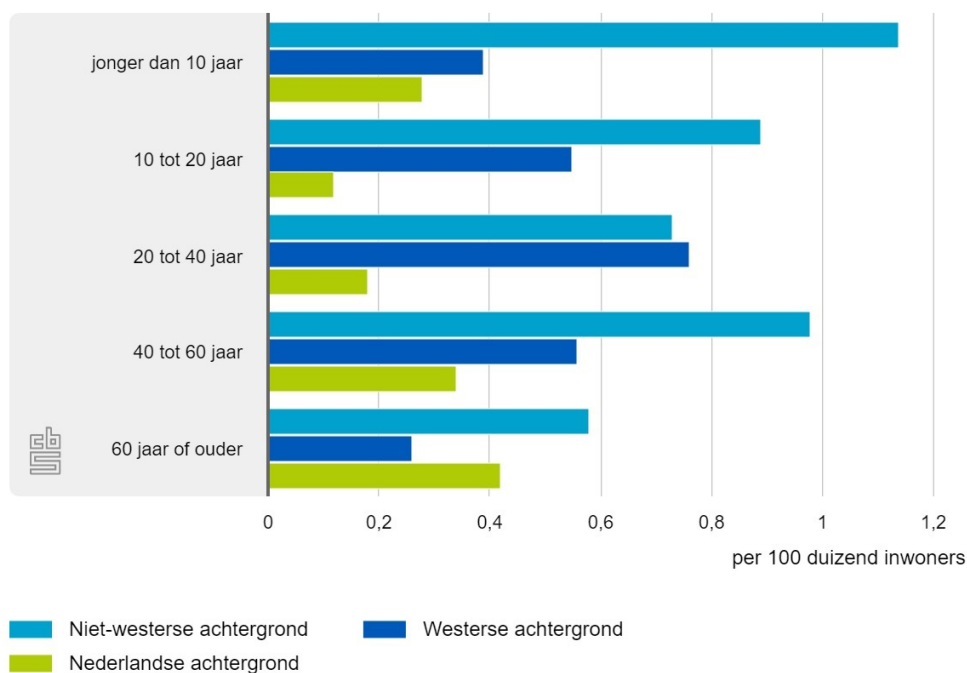
⁵ [Meer verdrinkingen in 2018](#) <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/30/meer-verdrinkingen-in-2018>.

⁶ Personen die in afwachting zijn van het besluit op hun asielprocedure en verblijven in één van de opvanglocaties van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers.

door verdrinking dan Nederlandse mannen in de periode 2011 tot en met 2015⁷. Ook in de jaren 2016 tot en met 2020 zijn er -in totaal 12- asielzoekers verblijvend in opvanglocaties overleden door verdrinking. Het gaat hier echter om absolute aantallen en er kan niets gezegd worden over een vergelijking met de Nederlandse bevolking.

Figuur 1 - Sterfte door accidentele verdrinking (Bron: CBS, 2018)

Overledenen door verdrinking, 2014/2018

⁷ Factsheet sterfte en doodsoorzaken onder asielzoekers tussen 2011 en 2015 (GGD GHOR Nederland, 2018).

2

Wat kan je als gemeente doen?

Om het aantal verdrinkingsongevallen terug te dringen is het van belang om een multidisciplinaire aanpak te volgen. Het voeren van een actief zwemvaardigheidsbeleid en aanbod van zwemlessen en voorlichting, blijkt een positieve invloed te hebben op de zwemvaardigheid van kinderen met een migratieachtergrond⁸.

Het is belangrijk dat gemeenten binnen hun verantwoordelijkheid voor gezondheidsbevordering van hun inwoners en participatie van kwetsbare groepen, een rol spelen op 1) het vergroten van zwemvaardigheid van nieuwkomers en 2) bij de voorlichting over veilig zwemmen.

2.1

Vergroten zwemvaardigheid nieuwkomers

Relatief veel nieuwkomers zijn minder zwemvaardig en hebben vaak geen zwemdiploma('s). Hierbij spelen meerdere factoren een rol.

- Minder kennis over risico's van water.
- Minder kennis over het belang van zwemvaardigheid.
- Belemmeringen om zwemlessen te volgen.
- Culturele factoren.

Slechts iets meer dan een derde (37%) van de Syrische kinderen kan zwemmen, zo blijkt uit Syriërs in Nederland (2018)⁹. Oudere kinderen kunnen vaker zwemmen dan de jonge, maar ook in de leeftijdsgroep van 12-17 jaar kan volgens de ouders maar 59% zwemmen. Jongeren die geen diploma hebben overschatten hun zwemvaardigheid.

Onder de Nederlandse jeugd is de zwemvaardigheid veel groter, van de 11-16-jarigen heeft bijvoorbeeld 96% een zwemdiploma. Meisjes kunnen iets minder vaak zwemmen dan jongens.

Minder kennis over de risico's van water

Jonge nieuwkomers en hun ouders hebben over het algemeen minder kennis en bewustzijn over de risico's van water. Dit geldt vooral voor de groep die nog maar kort in Nederland woont. Ouders zijn zelf minder opgegroeid met water en leren zwemmen.

Hierdoor onderschatten zij vaak de gevaren van water en overschatten hun eigen zwemvaardigheid. Ook als zij al een beetje kunnen zwemmen, lopen zij grote risico's. Daarnaast zijn zij vaak opgegroeid met het idee dat 'je voor elkaar zorgt en op elkaar let'. Jonge nieuwkomers¹⁰ gaven in gesprekken herhaaldelijk aan dat 'als zij met anderen zijn, het veilig is om te zwemmen'.

⁸ Zie ook [Ik wil wel dat mijn kind leert zwemmen. Een onderzoek naar de factoren die de zwemvaardigheid beïnvloeden en de rol van allochtone ouders](#) (Mulier Instituut, 2009).

⁹ [Syriërs in Nederland, een studie over de eerste jaren van hun leven in Nederland](#) J. Dagevos, W. Huijnk, M. Maliepaard, E. Miltenburg (Sociaal Cultureel Planbureau, 2018).

¹⁰ <https://www.veiligheid.nl/kinderveiligheid/professionals/feiten-cijfers/verkenning-zwemveiligheid> Vooronderzoek zwemveiligheid bij jonge nieuwkomers, 12-18 jaar. M. Hermans en Z. Bassa (VeiligheidNL, januari 2018).

Zij hebben het gevoel dat 'er altijd op je wordt gelet'. In Nederland kan je echter er niet vanuit gaan dat anderen op je letten. Daarnaast realiseren Nederlanders zich meestal niet dat jonge nieuwkomers vaak onvoldoende zwemvaardig zijn en nodigen hen bijvoorbeeld uit voor een zwemfeestje of om samen te gaan zwemmen in een rivier, recreatieplas of zwembad.

Minder kennis over het belang van zwemvaardigheid

Door de onbekendheid met de risico's van water, geven nieuwkomers minder prioriteit aan het leren zwemmen van hun kinderen in vergelijking met Nederlandse ouders.¹⁰ Om de zwemvaardigheid te vergroten is het van belang om de ouders te wijzen op de risico's van water in Nederland. Ook is het essentieel om te vertellen dat Nederland een waterrijk land is en dat om die reden meer zwemvaardigheid gewenst is, dan in het land van herkomst vaak gebruikelijk is.

Belemmeringen om zwemlessen te volgen

Nieuwkomers die al wat langer in Nederland wonen, zijn vaker bekend met de risico's van water. Zij willen graag dat hun kinderen leren zwemmen. Vaak is zwemles voor kinderen echter financieel of organisatorisch niet haalbaar. Tijd, geld en afstand kunnen voor nieuwkomersgezinnen grote belemmeringen vormen¹⁰. Daarnaast is er niet altijd een aanbod voor zwemles voor oudere kinderen (10+). Dit is juist de groep die vaker zonder toezicht van ouders of bad personeel gaat zwemmen in zwembaden, zwemplassen en rivieren.

Deze ouders zijn vaak onvoldoende op de hoogte van de financiële regelingen van gemeenten om zwemles mogelijk te maken¹⁰. De regelingen zijn bovendien niet altijd toereikend om een zwemdiploma A te halen. Het rapport 'Inzicht in stimuleringsregelingen ter bevordering van de zwemveiligheid' geeft informatie over (lokale) regelingen ter bevordering van de zwemveiligheid. Ook bevat het rapport handvatten hoe zwemlessen toegankelijk te maken voor groepen zoals kinderen of migranten door het versterken van samenwerking tussen gemeenten en fondsen¹¹.

Culturele factoren

Het letterlijk niet kunnen zwemmen van de ouders, draagt bij aan achterstanden in zwemvaardigheid bij hun kinderen. De meeste ouders met een (recente) migratieachtergrond kunnen zelf niet zwemmen, waardoor ze ook minder snel met hun kinderen naar een zwembad gaan. Bij islamitische ouders spelen ook religieuze redenen een rol. Gemengd zwemmen zien zij vanuit hun geloof als niet geoorloofd. Hierdoor komen de jonge kinderen van deze ouders vaak niet in aanraking met water en beschikken de ouders ook minder over informatie over particuliere zwemlessen.

---

¹¹ [Monitor gemeenten 2018, Inzicht in stimuleringsregelingen ter bevordering van de zwemvaardigheid. C. Floor en L. Brouwer](#) (Mulier Instituut, NL Zwemveilig, april 2019).

'Zwemles, een investering voor je leven!' maakt Nijmeegse kinderen zwemvaardig

Zwemvaardigheid is voor kinderen van levensbelang, zo vindt de Gemeente Nijmegen. En om de daad bij het woord te voegen heeft men het project '[Zwemles, een investering voor je leven!](#)' geïnitieerd. "Alle basisschoolkinderen zwemvaardig van school af, dat is ons streven", zo benadrukt Thijs de Mulder, buurtsportcoach van Nijmegen.

Na het afschaffen van het schoolzwemmen heeft Gemeente Nijmegen het Zwemfonds opgericht. Daarnaast is een intensieve campagne gevoerd om de zwemvaardigheid onder de aandacht te brengen. Ook is er een toegankelijke [animatie](#) gemaakt. Beiden niet zonder resultaat, zo laat De Mulder weten. "We merken dat het aantal kinderen dat zwemvaardig is toeneemt en dat ouders meer doordrongen zijn van het belang van leren zwemmen."

'Zwemmen hoort bij inburgeren' in de gemeente Schinnen

In veel landen van herkomst is leren zwemmen geen vast onderdeel van de opvoeding, zoals in het waterrijke Nederland wel het geval is. In de [gemeente Schinnen](#) krijgen kinderen van statushouders zwemles zodat ze hun A-diploma kunnen halen. Dit wordt gefinancierd uit het budget dat de gemeente voor deze statushouders krijgt.

Arnhem zet in op zelfredzaamheid via zwemles

In [Arnhem](#) hebben verschillende partijen de handen ineen geslagen om de zwemveiligheid van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) te vergroten. De gemeente heeft zich als doel gesteld dat ernstige zwemincidenten worden voorkomen en heeft het sportbedrijf aangewezen als de aanjager. Die zorgt voor de verbinding tussen diverse lokale partners om zwemlessen te organiseren. Het sportbedrijf is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de lessen en stelt extra zweminstructeurs beschikbaar die bekwaam zijn en feeling hebben met de doelgroep.

Zwemlessen voor vrouwelijke statushouders in Diemen

In [Diemen](#) geeft Mona Jebari van zwemschool Zwemmaatjes zwemles aan volwassenen vrouwen, waaronder ook statushouders. Om deze specifieke doelgroep te bereiken, te begeleiden en te motiveren om te gaan zwemmen is samenwerking met de gemeente, buurthuizen, scholen en overige contactpersonen heel belangrijk.

Tips

- Neem het doel '**leder kind verlaat de basisschool met een zwemdiploma**' op in het **gemeentelijk beleid**. Koppel dat aan schoolzwemmen voor primair onderwijs en borg dit in het beleid. Denk daarbij aan de nota lokaal gezondheidsbeleid, onderwijsbeleid, sportbeleid of specifieke nota's rond kwetsbare groepen. Zorg ervoor dat alle nieuwkomers in ieder geval zwemdiploma A kunnen halen. Bedenk dat vaak ook jongeren die naar een Internationale Schakelklas gaan in het voortgezet onderwijs (dus 12 jaar en ouder) geen zwemdiploma hebben.
- Faciliteer een **vangnetregeling** voor kinderen en jongeren die uit een gezin komen met onvoldoende financiële middelen om zwemles te volgen. Hier vallen nieuwkomersgezinnen vaak ook onder. Gemeenten kunnen een samenwerking aangaan met **diverse fondsen** hiervoor (zie kader).
- Faciliteer ook een **vangnetregeling** voor volwassenen die niet kunnen zwemmen en onvoldoende financiële middelen hebben om zwemlessen te bekostigen. Dit

betreft vaak nieuwkomers. Gemeenten kunnen hiervoor een samenwerking aangaan (zie kader).

- Zorg ervoor dat de doelgroep adequaat wordt voorgelicht over het **belang en het aanbod van zwemles en de financiële regelingen** hiervoor. Maak gebruik van maatschappelijke begeleiders (lokaal vluchtelingenwerk of andere organisaties) en buurtsportcoaches die nieuwkomers en hun ouders kunnen informeren over de mogelijkheden om te leren zwemmen. Ze kunnen hen ook helpen met de aanvraag voor de financiële tegemoetkoming en het zoeken van aansluiting bij bestaande of nieuwe zwemlesprogramma's in het lokale zwembad.
- Vraag bij de zwembaden in uw gemeente **aandacht voor de kwetsbaarheid** van sommige groepen. Organiseer jaarlijks een bijeenkomst waarin professionals (leerkrachten, zwembadpersoneel, toezichthouders zwemwater) met elkaar in gesprek gaan over de risico's en waar op te letten.
- Ga, indien nodig, in gesprek met de lokale zwembaden over een optimale aansluiting van het huidige zwemles aanbod op de specifieke wensen en mogelijkheden van nieuwkomers.
- Een aantal gemeenten is al actief aan de slag gegaan met het verbeteren van de zwemvaardigheid van nieuwkomers in hun gemeente. Kijk voor inspirerende voorbeelden op pagina website VNG: [Hoe verbeter je de zwemvaardigheid van statushouders?](#)

Gemeentelijke regelingen

Ongeveer de helft van de gemeenten hebben eigen regelingen om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen te ondersteunen. Vaak werkt de gemeente hierbij samen met het Jeugdfonds Sport & Cultuur of de stichting Leergeld. Deze lokale regelingen zijn van grote waarde om zwemlessen toegankelijk te maken. Nieuwkomers komen hiervoor vaak in aanmerking. Zie ook het onderzoeksrapport uit april 2019 over hoe gemeenten hiermee omgaan¹⁰.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur geeft sportkansen aan kinderen en jongeren uit gezinnen waar onvoldoende geld is om lid te worden van een sportvereniging. In veel gemeenten kan door het Jeugdfonds Sport & Cultuur zwemles (deels) worden bekostigd. Kijk voor meer informatie en mogelijkheden voor samenwerking op: [Jeugdfonds Sport & Cultuur](#).

Stichting Leergeld

Aanvullend op bestaande voorzieningen vanuit gemeenten zet Stichting Leergeld zich in om alle kinderen te laten meedoen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Ook zwemles is hier een voorbeeld van. Meer informatie over de mogelijkheden: [Leergeld](#).

Nationaal Fonds Kinderhulp

Het [Nationaal Fonds Kinderhulp](#) is een landelijke regeling, waar aanvragen kunnen worden ingediend als er geen passende lokale regeling is. Nationaal Fonds Kinderhulp krijgt regelmatig verzoeken om zwemlessen voor asielzoekers te faciliteren, bijvoorbeeld via COA of Vluchtelingenwerk. Zij hanteren qua leeftijdsgrens 21 jaar.

Samen voor alle kinderen

Bovenstaande fondsen werken samen in [Samen voor alle Kinderen](#) en dit biedt de mogelijkheid om lokaal het pakket aan voorzieningen uit te breiden en meer kinderen te bereiken die niet onder minimaregelingen vallen.

Volwassenenfonds Sport & Cultuur

In 2020 is dit fonds opgericht. Steeds meer gemeenten werken hiermee samen en treffen een specifieke regeling voor deelname aan sport- of culturele activiteiten van volwassenen die dat zelf niet kunnen betalen. In 2021 hebben zij een convenant afgesloten met de Nationale Raad Zwemveiligheid wat betreft de toegankelijkheid van zwembaden voor volwassenen. Zie meer info: [Volwassenenfonds Sport & Cultuur](#).

2.2

Voorlichting over veilig zwemmen

Het voorlichten van nieuwkomers over de gevaren van water in hun moedertaal is een effectieve maatregel. Uit onderzoek blijkt ook dat voorlichting aan met name jonge kinderen zelf, en in het bijzonder aan kinderen/jongeren met een migratieachtergrond, een goede preventieve maatregel zou kunnen zijn om verdrinking te voorkomen¹².

Tips

Zorg dat nieuwkomers **informatie in eigen taal** ontvangen over de risico's van water. Hiervoor zijn verschillende materialen beschikbaar, zoals:

- De **voorlichtingsbrochure 'Voorkom verdrinking'** van VeiligheidNL is digitaal beschikbaar voor burgers in 16 verschillende talen (waaronder Arabisch, Farsi en Tigrinya). De voorlichting kan gegeven worden via de lokale Centra voor Jeugd en Gezin, GGD maar ook bijvoorbeeld via de inburgeringscursussen.
In 2018 zijn vier verschillende **vlogs** ontwikkeld met en voor nieuwkomers over het belang van zwemveiligheid. Deze **vlogs**, met name gericht op tieners, in eenvoudig Nederlands zijn ondertiteld in verschillende talen, zoals Arabisch, Engels, Farsi/Perzisch, Frans en Tigrinya. Ook is er een versie van de vlogs beschikbaar met voice-over in Tigrinya. Voor docenten en voorlichters is een **gebruikersinstructie** ontwikkeld. Stimuleer ISK-scholen om de vlogs te laten zien en in gesprek te gaan met jongeren over zwemveiligheid.
- In 2020/2021 is de **voorlichtingsvideo 'Nederland waterland'** gemaakt. De video richt zich op volwassen nieuwkomers (en gezinnen). De video geeft informatie over de Nederlandse water- en zwemcultuur. Het doel is om mensen die niet in Nederland zijn opgegroeid algemene informatie te verschaffen zodat ze zich bewust zijn van specifieke risico's op verdrinking, maar ook dat als je leert zwemmen je met plezier kunt meedoen in onze zwemcultuur. De video is vanaf voorjaar 2021 beschikbaar in het Nederlands en Engels en later in het jaar komen voiceovers in andere talen beschikbaar. Om voorlichters op weg te helpen is een gebruikersinstructie en presentatie gemaakt. Ga voor meer informatie naar: www.allesoverzwembaden.nl/waterland
- Ligt uw gemeente aan de kust? **Reddingsbrigade Nederland** heeft ook twee posters (ook in Engels, Duits, Arabisch en Pools) en brochures ontwikkeld om ouders en kinderen te informeren over de **veiligheid op het strand** en **veiligheid bij binnenwateren**. De posters kunnen worden opgevraagd via communicatie@reddingsbrigade.nl.
- Zorg dat nieuwkomers weten wat de **risico's zijn in huis en in de wijk**. Organisaties voor nieuwkomers (bijvoorbeeld vluchtelingenwerk of

¹² Verkennend onderzoek verdrinkingen. M. Cotterink, W. Ormel (Stichting Consument en Veiligheid, 2010).

welzijnsorganisaties), de jeugdgezondheidszorg, voorschoolse educatie en het onderwijs kunnen helpen bij de voorlichting aan ouders.

- Zorg dat nieuwkomers informatie krijgen over het **belang van zwemles** en wat zwemles inhoudt in Nederland. Dit [filmpje](#) in het Arabisch kan hierbij helpen.
- Bespreek met scholen die onderwijs verzorgen aan jonge nieuwkomers (bijvoorbeeld in de internationale schakelklassen of taalklassen) of zij **voorlichting over zwemveiligheid** kunnen verzorgen. Daarbij kunnen ook de vlogs mogelijk gebruikt worden.

Bijlage 1 Meer informatie

Aandacht voor veiligheid van water in de wijk

Wilt u meer weten over het (kind)veilig aanleggen en beheren van water in uw gemeente, kijk dan op de website van [VeiligheidNL](#).

Waar kunnen inwoners veilig zwemmen?

Op [Zwemwater.nl](#) en op de gratis Zwemwaterapp is alles te vinden over de hygiëne en veiligheid van buitenzwemplekken in Nederland. Deze zwemplekken zijn aangewezen en onderzocht door Rijkswaterstaat, de provincies, de omgevingsdiensten en de waterschappen. Tijdens het zwemseizoen, van 1 mei tot 1 oktober, wordt de kwaliteit van de officiële zwemwaterlocaties nauwlettend in de gaten gehouden. Zorg er als gemeente voor dat deze informatie vindbaar is voor burgers.

Springen van bruggen en zwemmen in rivieren en kanalen

In de zomer zoeken veel mensen verkoeling en ontspanning in de grote rivieren en kanalen. Dit kan gevaarlijk zijn. Ondanks een zwemverbod in vaargeulen en bij bruggen, sluizen en havens, zijn er jaarlijks gewonden en doden te betreuren. Daarom heeft Rijkswaterstaat twee video's ontwikkeld en een brochure/poster om burgers te wijzen op de risico's. Meer informatie is te vinden op de [website](#) van Rijkswaterstaat. Hier vind je ook de [flyer](#) 'Zwemmen in rivieren en springen van bruggen levensgevaarlijk!' in de volgende **10 talen**: Arabisch, Bulgaars, Duits, Engels, Farsi, Pools, Spaans, Tigrinya, Turks en Nederlands.

Alles over zwemles

De Nationale Raad Zwemveiligheid heeft de website [www.allesoverzwemles.nl](#) ingericht, die met name gericht is op ouders en burgers en waar allerlei praktische vragen en antwoorden over zwemlessen zijn te vinden. Ook is er informatie over de Nationale Norm Zwemveiligheid, uitleg over de Nationale Zwemdiploma's van het Zwem-ABC en een zwemles locator waar zwemlesaanbieders zijn te vinden. Verwijs burgers als gemeente naar de website voor uitleg over zwemveiligheid, zwemdiploma's en waar zwemles te kunnen volgen.

Nationaal Plan Zwemveiligheid 2020-2024

Vanuit het kennisproject NL Zwemveilig (2016-2020) is allerlei informatie over zwemveiligheid verzameld en gedeeld. Dit project is gecoördineerd vanuit het Kenniscentrum Zwemmen bij de Nationale Raad Zwemveiligheid. In navolging van dit kennisproject is het [Nationaal Plan Zwemveiligheid 2020-2024](#) opgesteld. De uitvoering van dit plan wordt ondersteund door het ministerie van VWS. Zwemveiligheid van nieuwkomers is binnen het plan een speerpunt (thema 11). Voor kennis, ondersteuning of koppeling met landelijke campagnes neem contact op met de Nationale Raad Zwemveiligheid via info@nrz-nl.nl.

Belangrijke links

[VeiligheidNL – Voorkom verdrinking](#)

[Nationaal Raad Zwemveiligheid Alles over zwemles](#)

[Reddingsbrigade Nederland](#)

[Jeugdportfonds – Voor gemeenten](#)

[Stichting Leergeld](#)

[COA- Voorlichtingsfolders preventie verdrinking](#)

[Gezond in Nederland](#)

Colofon

Deze handreiking is een uitgave van VeiligheidNL in samenwerking met GGD GHOR Nederland en Pharos.

Auteurs: Mieke Cotterink, Zeina Bassa, Mariëlle Hermans (VeiligheidNL), Bram Tuk en Anna de Haan (Pharos), Pauline Tichelman (GGD GHOR Nederland), Jarno Hilhorst (Nationale Raad Zwemveiligheid).

Juli 2021

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is hét kenniscentrum voor letselpreventie. Wij zetten ons in om het leven van mensen veilig(er) te maken door veilig gedrag in een veilige omgeving te stimuleren.

Veiligheid is niet vanzelfsprekend. Het is het resultaat van onderzoek, van wetenschap, van interventies, van gedrag. Wij richten ons op de meest voorkomende en meest ernstige letsels, waar preventie belangrijk én mogelijk is. Dit doen we vanuit de thema's Kinderveiligheid, Valpreventie, Gezond gehoor, Sportblessurepreventie, Verkeersveiligheid en Productveiligheid.

We werken in een doelgerichte cyclus aan onderzoek, strategie- en interventieontwikkeling, implementatie en evaluatie. Relevante kennis en inzichten zetten wij om in hoogwaardige gedragsinterventies en slimme veiligheidsoplossingen en we verbinden wetenschappelijke inzichten met de dagelijkse praktijk. En, dat doen we niet alleen. We werken samen met partners en professionals en samen strijden we voor maximale impact.

Voor de monitoring van letsels werken we met ons eigen Letsel Informatie Systeem (LIS). Een uniek systeem dat letsels registreert bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen van ziekenhuizen in Nederland.

Veiligheid is niet per ongeluk.